

newsletter

Informačný bulletin pre zamestnancov
v systéme výchovného poradenstva a prevencie

• január 2021

Milí čitatelia,

máte pred sebou prvé tohtoročné vydanie nášho newslettera, v ktorom sa dozviete o všetkých našich novinkách. Pokiaľ Vás zaujíma oblasť výskumu, dozviete sa, že v našom ústave riešime i otázky týkajúce sa vzťahu medzi duševným svetom a svetom fyziologických procesov. Čo sme zistili? Dočítate sa v úvode newslettera. Naši kolegovia - doc. Vladimír Dočkal, CSc. a PhDr. Eva Farkašová, CSc., sa venovali výskumnému sledovaniu využitia kresby postavy v diagnostike. Prečítajte si stručné zhrnutie výsledkov ich výskumu. Ste študent/ka posledného ročníka 1. stupňa VŠ, 2. stupňa VŠ, doktorand alebo absolvent/ka humanitných a ekonomických odborov a máte záujem štážovať vo VÚDPaPe? Ponúkame Vám túto možnosť. Máte záujem rozšíriť si obzory a vzdelávať sa v oblasti kariérovej výchovy a poradenstva v školách? Stále máte možnosť prihlásiť sa na naše vzdelávanie. Nechýbajú informácie o webinároch, ktoré pre vás pripravujeme a ak ste sa nestihli prihlásiť na tie, ktoré už prebehli, môžete si ich pozrieť zo záznamu. A pre vášnivých čitateľov máme opäť pripravené aj informácie o knižných novinkách.

Prajeme Vám príjemné čítanie a úspešný štart do nového roka.

Čo je nové vo výskume VÚDPaP?

Ako je duševný svet prepojený so svetom fyziologických procesov?

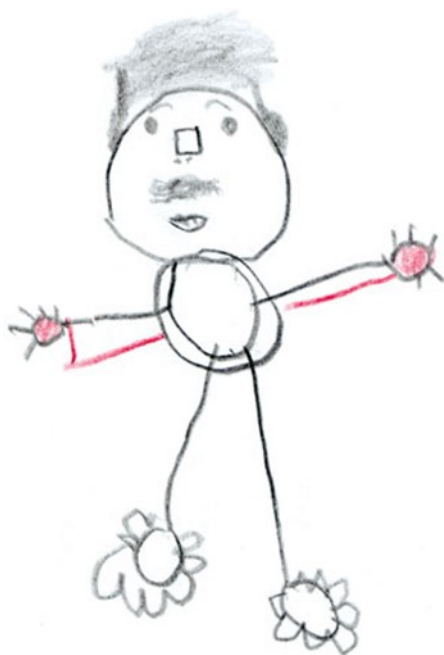
Okrem „čisto“ psychologických problémov riešime v našom ústave aj otázky týkajúce sa vzťahu medzi duševným svetom a svetom fyziologických procesov. Tieto výskumy realizujeme vďaka dlhodobej spolupráci s Fyziologickým ústavom LF UK. Jednou zo spoločných aktivít bol experiment, v ktorom sme 12-ročných žiakov vystavili štandardizovanému Testu sociálneho stresu, ktorý predstavuje krátkodobý stresový podnet. Pred aj po teste sme deťom odobrali vzorky slín, v ktorých sme sledovali niekoľko ukazovateľov tzv. oxidačného stresu, ktorý je v súvislosti s krátkodobým psychosociálnym stresom zatiaľ nepreskúmaný. Pre porovnanie sme deťom odobrali dve vzorky slín v rovnakom časovom odstupe aj v iný, kontrolný deň, kedy neboli vystavené závažnému psychosociálnemu stresu. Analýzy preukázali, že 15-minútové stresové pôsobenie významne zvýšilo hladinu ukazovateľa anti-oxidačnej kapacity (tzv. FRAP). Počas kontrolného dňa k takémuto nárastu neprišlo. Výsledok je potrebné zatiaľ interpretovať opatrne, ale hypoteticky možno

na túto odpoveď organizmu nazerať ako na súčasť celkovej stresovej adaptívnej reakcie, ktorá slúži telu na to, aby sa lepšie vyrovnalo s prichádzajúcimi stresormi. Doposiaľ sa o takomto type mechanizmu akútnej adaptácie v literatúre nepíše, keďže výskum, ktorý sleduje vzťah krátkodobého stresu a oxidačnej aktivity, je zriedkavý aj v zahraničí, nakoľko sa sleduje predovšetkým účinok dlhodobého stresu. Tento výsledok podporuje pohľad na individuálnu akútnu stresovú reakciu, ak je intenzitou a dĺžkou primeraná podnetu, ako na prospešnú, nie ako na škodlivú. Problém nastáva, ak je stresová reakcia vyvolávaná podnetmi príliš často, resp. chronicky, kedy prestáva organizmu slúžiť a začína mu ubližovať. Článok s výsledkami sme zaslali do zahraničného karentovaného časopisu venovaného psychofyziológii, kde prešiel prvým kolom recenzného konania a aktuálne je v druhom kole.

Výskum bol podporený aj grantami APVV 15-0045 a APVV 15-0085. Oblasť psychofyziológie ponúka široké možnosti pre základný výskum normy a patológie psychických procesov, ale dáva tiež priestor na riešenie praktických problémov, s ktorými sa potýkame pri psychologicko-diagnostike či terapii. Preto chceme rozšíriť svoje výskumné možnosti v tejto oblasti a pripravujeme projekt za účelom získania finančných prostriedkov na prístroje potrebné k uvedenému typu výskumu.

V rámci výskumnej úlohy VÚDPaP - Overenie validity a využitie vybraných kresbových techník v diagnostike - sme sa venovali výskumnému sledovaniu využitia kresby postavy

Po niekoľkoročnom úsilí sa pracovníkom Výskumného ústavu detskej psychológie a patopsychológie podarilo pripraviť a vydať *Test školskej pripravenosti na skupinovú administráciu* (Farkašová, Dočkal et al., 2020) ako odpoveď na požiadavky školskej poradenskej praxe. Testovanie nemá slúžiť na selekciu detí – kto môže a kto nemôže nastúpiť do 1. ročníka ZŠ, ale na informáciu učiteľovi, s akými deťmi sa v triede stretne a jeho nasmerovaniu na prácu s ich silnými i slabými

stránkami. V prípade závažnejších nedostatkov je potrebné dieťa vyšetriť individuálne a postupovať adekvátne jeho individuálnym edukačným potrebám.

V procese tvorby testu sme vyskúšali a overovali viaceré typy úloh, ktoré odrážajú rôzne aspekty pripravenosti dieťaťa na školskú prácu. Súčasťou batérie bola vždy aj kresba postavy. Tá sa napokon priamou súčasťou testu nestala, je však nepovinným subtestom, ktorý môže o dieťati poskytnúť doplňujúce informácie. Hoci kresba s výškou IQ koreluje, spoľahlivý údaj o intelektových schopnostiach neposkytuje. Kresba postavy sa využívala (a využíva) tiež v súvislosti so zisťovaním pripravenosti dieťaťa na školské vzdelávanie.

V povedomí laikov i odborníkov rezonuje predstava o rýchlejšom vývine dievčat, ktorý sa v čase vstupu do školy prejavuje ich badateľným vývinovým predstihom pred chlapcami. Aj pri tvorbe nášho *Testu školskej pripravenosti na skupinovú administráciu* sme sa museli vyrovnávať s lepším výsledkom dievčat v úlohách na grafomotoriku a takisto sme zaznamenali ich kvalitnejšie prevedenie kresby postavy (Farkašová, Dočkal et al., 2020). Náš test má zatiaľ overenú iba obťažnosť a diskriminatívnosť položiek a vnútornú konzistenciu (reliabilitu) subtestov i testu ako celku, ktorá je plne uspokojivá ($\alpha = 0,84$). Na základe spoločenskej objednávky sme test pripravili na používanie už v tejto podobe s tým, že jeho predikčnú validitu budeme skúmať, až sa bude používať v praxi a bude teda možné sledovať školské prosperovanie detí, ktoré ním boli otestované.

V priebehu tvorby *Testu školskej pripravenosti na skupinovú administráciu* sme rôznymi verziami skúšky testovali viaceré skupiny detí. V tejto štúdii spracúvame výsledky získané v troch skupinách vyšetrených v jednom meste, ale v rôznych rokoch (nejde o skupiny

reprezentatívne pre slovenskú populáciu).

V našich meraniach boli dievčatá vo väčšine prípadov o čosi úspešnejšie ako chlapci, neplatilo to však pre každú premennú a pre každú skupinu – v ojedinelých prípadoch lepšie bodovali chlapci. Všetky rozdiely však boli nevýznamné. V súlade s K. Kollárikom (1991) pripisujeme rýchlejší rozvoj jemnej motoriky dievčat v období okolo šiesteho roku veku rýchlejšiemu dozrievaniu ich nervovej sústavy. Výraznejší rozdiel zaznamenaný v kresbe postavy v porovnaní s grafomotorikou možno pripísať aj ďalšiemu faktoru: nerovnakej obľúbenosti kreslenia, vďaka čomu majú chlapci s kreslením menej skúseností.

V literatúre (napr. Vágnerová a Janošová, 2017) sa uvádza, že súčasné deti kreslia postavu významne horšie ako deti pred tridsiatimi rokmi. V našom výskume sme porovnávali výsledky z rokov 2011, 2015 a 2019. Najlepšie kresby postavy mali deti vyšetrené v roku 2015. Hoci výkony dievčat vo všetkých skupinách boli vyrovnané, výkony chlapcov z r. 2015 a 2019 boli signifikantne vyššie ako výkony chlapcov vyšetrených v r. 2011. Naš výskum dovolil nahliadnuť iba na zmeny v priebehu posledných ôsmich rokov, no tie trend k zhoršovaniu výkonov nepotvrdzujú. Naše skupiny boli relatívne malé, zdá sa však, že po roku 2015 sa výkony zlepšili a v posledných piatich rokoch sa významne nemenia. Kvalita detskej kresby postavy sa od osemdesiatych rokov minulého storočia donedávna zhoršovala, nápadne najmä u chlapcov. Možno to dať do súvislosti s historickým poklesom významu i frekvencie kreslenia v detskom veku. Naše údaje naznačujú, že v poslednom období sa tento pokles azda zastavil a šesťroční chlapci opäť kreslia lepšie, aj keď úroveň dievčat nedosahujú. Medzi úrovňou kresby postavy a grafomotorikou sme u šesťročných detí našli štatisticky významný, aj keď nie príliš vysoký vzťah. Korelácia nevypovedá o kauzalite

vzťahu. Vidíme za ňou spoločný faktor, ktorý sa uplatňuje v kresbe i grafomotorike – zrelosť senzomotorických funkcií, resp. psychomotorickej koordinácie a jemnej motoriky.

Nízku vecnú súvislosť sme našli medzi kresbou postavy a úrovňou intelektovej schopnosti generalizovať/kategorizovať. Intelektový vývin sa pravdepodobne v kresbe odzrkadľuje, no zďaleka nie natoľko, ako sa to javilo (a možno tomu tak aj bolo) v minulosti. Kresbu postavy dnes v žiadnom prípade nemožno používať ako indikátor intelektového vývinu, ale ani ako indikátor školskej pripravenosti (v tomto kontexte sú spoľahlivejšie skúšky zamerané na úroveň grafomotoriky).

Kreslenie je činnosť súvisiaca s kultúrou spoločnosti. V prvej polovici dvadsiateho storočia deti z nášho kultúrneho okruhu kreslili veľa – kresba bola prostriedkom výchovy, sebarozvoja i častou voľnočasovou aktivitou. S rozširovaním repertoáru možností ako sa učiť, vyjadrovať i zabávať, najmä vďaka masívnemu využívaniu rôznych technických prostriedkov (od televízie v minulom storočí po smartfóny dnes) však kresliarske aktivity detí postupne ubúdali. S tým, ako kresba strácala ústredné postavenie v činnostiach dieťaťa, strácala aj schopnosť byť diagnostickým prostriedkom psychického vývinu. Naše výsledky z roku 2019 naznačujú, že by jej funkcia mohla byť v budúcnosti čiastočne rehabilitovaná.

Podrobnosti o výskume kresby postavy, ktorý uskutočnili doc. V. Dočkal, CSc. a PhDr. E. Farkašová, CSc., nájdete v najnovšom čísle časopisu Psychológia a patopsychológia dieťaťa (2/2020).

Pripravili sme pre vás zozrihy z našich webinárov

Dieťa v náročnej situácii rozvodu/rozchodu rodičov

Náplňou webinára bolo oboznámiť začínajúcich školských psychológov o prežívaní detí v náročnej životnej situácii rozvodu/rozchodu rodičov i o tom, aké je ich správanie a pocity po rozpade rodiny v závislosti od veku (obdobie mladšieho a staršieho školského veku). Poskytli sme niekoľko rád, ako by mali školskí psychológovia nadviazať a viesť rozhovor s dieťaťom v jednotlivých vývinových obdobiach, ako aplikovať krízovú intervenciu pri individuálnom sedení s dieťaťom/rodičom a spolupracovať s odbornými zamestnancami z CPPP a P. Webinár bol prepojením teórie s praxou, v spojení s krátkymi kazuistikami.

Ak ste sa ho nemohli zúčastniť, môžete si ho [pozrieť TU](#).

Špeciálne výchovno-vzdelávacie potreby a IVP na rázcestí medzi integráciou a inklúziou

ŠVVP a IVP sú základnými kameňmi integrácie. Aké bude ich postavenie v inkluzívnej škole? Webinár priniesol ukážky aktuálneho využitia ŠVVP a IVP, ale aj ich sporné stránky a dilemy v školskej inklúzii.

Ak ste sa ho nemohli zúčastniť, [môžete si ho pozrieť TU](#).

Neverbálny test inteligencie pre deti SON-R 2½ – 7

Detská inteligenčná neverbálna škála SON-R je určená pre deti vo veku 2½ až 7 rokov. Cieľom webinára je oboznámiť účastníkov so samotným testom, jeho princípmi využívajúcimi učebný potenciál dieťaťa, zameraním jednotlivých škál a subtestov, ako aj s administráciou testu. Súčasťou webinára sú krátke kazuistiky využitia testu u rôznych cieľových skupín, t.j. intaktnej populácie a populácie detí so ŠVVP (deti s narušenou komunikačnou schopnosťou, sluchovým postihnutím, nerovnomerným a neštandardným vývinom).

Ak ste sa ho nemohli zúčastniť, môžete si ho [pozrieť TU](#).

Máte záujem stážovať vo VÚDPaPe?

Hľadáme stážistov/ky v oblasti psychológie, špeciálnej pedagogiky, sociálnej práce, logopédie, ekonómie a manažmentu. Ponúkame prístup k praktickým aktivitám, výskumom a odborníkom vo VÚDPaPe.

Stáž je určená: študentom/tkám posledného ročníka 1. stupňa VŠ, 2. stupňa VŠ, doktorandom alebo absolventom/tkám humanitných a ekonomických odborov.

Cieľ a možnosti stáže: rozvoj profesijného života s dôrazom na vzdelávanie, rozvoj potenciálu a odborného uplatnenia sa na trhu práce. Stážisti/ky dostanú možnosť vybrať si oblasť ich záujmu v rámci realizovaných aktivít VÚDPaP. V rámci čoho si budú môcť zlepšiť svoje zručnosti a schopnosti vo výskumno-vedeckej oblasti, ďalej vzdelávacej a mediálnej oblasti, prípadne zlepšiť schopnosti a komunikáciu s náročnými cieľovými skupinami detí a mladých ľudí s vylúčených komunit, vrátane práce s ich rodinami. Stážisti/ky s ekonomickým zameraním si budú môcť v praxi osvojiť zručnosti v oblasti realizácie národných projektov, fungovania projektového riadenia na národnej úrovni.

Benefity stáže: vreckové, možnosť ubytovania, príp. príspevok na stravné a ďalšie.

Doba trvanie stáže: 6 mesiacov, s nástupom na stáž 1. marec 2021.

Ak Vás naša ponuka zaujala, prosím, zaregistrujte sa cez [online prihlasovací formulár](#). V prípade potreby ďalších informácií je kontaktnou osobou Mgr. Jozefína Fusek Švingálová, e-mail: jozefina.svingalova@vudpap.sk.

Národný projekt „Usmerňovať pre prax“ informuje

Nové podcastové vysielanie pre odbornú verejnosť „Odborne na slovíčko“

S radosťou oznamujeme, že vznikol nový komunikačný kanál - podcast s názvom „ODBORNE NA SLOVÍČKO“. Je určený pre odbornú verejnosť - teda všetkým Vám, vážení kolegovia, odborným zamestnancom pracujúcim v systéme poradenstva, prevencie a intervencie. Prostredníctvom tohto podcastu vám budeme pravidelne prinášať najnovšie odborné informácie z prostredia školstva, výchovného poradenstva a prevencie týkajúce sa aktuálneho diania v rezorte školstva, zmien v relevantnej legislatíve, metodík a odporúčaní v rámci metodického usmerňovania, príkladov dobrej praxe a postupov cez priblíženie konkrétnych kazuistík. Veríme, že Vám týmto podcastovým vysielaním v nejakom smere zjednodušíme, zefektívňime či spríjemníme Vašu prácu. Zaželajme tomuto novonarodenému „bábätku“ vo svete podcastov, nech prináša vždy užitočné a prínosné informácie a získa si mnoho poslucháčov z radov odbornej verejnosti. **Na prvý podcast sa môžete tešiť už v polovici januára**, kedy otvoríme nanajvýš aktuálnu tému školských podporných tímov. Nájdete ho na stránke VÚDPaP [v časti Podcasty](#).

Už čoskoro pozveme kolegov z poradenských zariadení a odborných tímov na školách do diskusie o metodickom usmerňovaní

Pre čo najlepšie a najpodrobnejšie zmapovanie metodického usmerňovania v teréne zrealizujeme v rámci národného projektu Usmerňovať pre prax v prvom kvartáli roku 2021 niekoľko focusových skupín. V priebehu decembra sme za týmto účelom chystali a formulovali témy a otázky, aby sme porozumeli aktuálnej situácii a vašim potrebám v metodickom usmerňovaní a tiež identifikovali osvedčené postupy a procesy v tejto oblasti. Radi by sme do diskusie vo focus groups oslovili odborných zamestnancov a zamestnankyne z poradenských zariadení aj odborných tímov na školách, ktorí metodické usmerňovanie reálne vykonávajú, príp. s ním majú skúsenosti. Ak by ste mali záujem sa ich zúčastniť, resp. viete niekoho odporučiť, prosím, neváhajte nás kontaktovať na adrese zuzana.sojkova@vudpap.sk. Za každú informáciu budeme veľmi vďační. **Účasťou a aktívnym príspevom do focus groups nám pomôžete efektívne nastaviť štandardy metodického usmerňovania.** Vopred ďakujeme a tešíme sa na Vašu účasť.

Pripravili sme pre vás zozrihy z našich webinárov

Sociálne vzťahy v triede – čo všetko o nich môžeme vedieť?
I. časť

Obsahom prvej časti webinára bolo:

1. Stručný úvod k výchove v pedagogickej práci s dôrazom na sociálnu začlenenosť detí, proces sociálneho poznávania a jeho aplikáciu v pedagogickej práci.
2. Predstavenie diagnostických metód zameraných na poznávanie sociálnych vzťahov v triede, modelové použitie a ukážky: sociometria, párové porovnávanie, hodnotiace stupnice, plebiscit náklonnosti a odporu.
3. Možnosti využitia získaných informácií o sociálnych vzťahoch v triede: informovanie o výsledku, budovanie pozitívnej triednej klímy.

Ak ste sa ho nemohli zúčastniť, môžete si ho [pozrieť TU](#).

Sociálne vzťahy v triede – čo všetko o nich môžeme vedieť?
II. časť

Obsahom druhej časti webinára bolo:

1. Stručný úvod k dôležitosti pozitívnej sociálnej klímy v pedagogickej práci a jej vzťahu so školskou úspešnosťou.
2. Predstavenie diagnostických metód zameraných na poznávanie sociálnych vzťahov v triede, modelové použitie a ukážky: Háďaj kto?, projektívne využitie stavebníc, projektívne kresbebné metódy.
3. Možnosti využitia získaných informácií o sociálnych vzťahoch v triede: posilnenie pozitívnej triednej klímy, práca s nežiadanými prejavmi správania, poskytovanie spätnej väzby, zapojenie rodičov.

Ak ste sa nášho webinára nemohli zúčastniť, môžete si ho [pozrieť TU](#).

Dieťa s diabetes mellitus v škole: metódy, ako sa dozvedieť viac

Dňa 5.1.2021 prebehol webinár pre učiteľov a odborných zamestnancov s názvom Dieťa s diabetes mellitus v škole – metódy, ako sa dozvedieť viac. Obsahom webinára bol stručný úvod k problematike detí s diabetes mellitus na Slovensku (výsledky prieskumov a základné poznatky o ochorení diabetes mellitus I. typu), predstavili sme diagnostické metódy zamerané na poznanie kvality života diabetika, jeho sociálnych vzťahov, sebaúcty a tiež miery distresu. Spomenuli sme i dôležitosť duševnej pohody u diabetika a úlohu odborného zamestnanca/učiteľa. Ak ste sa na webinár nestihli prihlásiť, jeho zozrih pre vás pripravíme čoskoro. [Sledujte náš Facebook.](#)

Tento projekt je financovaný zo zdrojov Európskeho sociálneho fondu v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.

www.esf.gov.sk
www.minedu.sk

02 4342 0973

sekretariat@vudpap.sk

Výskumný ústav detskej psychológie a patopsychológie
Cyprichova 42, 831 53 Bratislava

Novinky z národného projektu „Štandardy“

Metodické usmernenie pre CPPPAP, ČSPP, ŠVZ a pedagogických a odborných zamestnancov na školách o procesných štandardoch odborných a odbornometodických činností

Milé kolegyně a kolegovia, radi by sme Vás informovali, že Výskumný ústav detskej psychológie a patopsychológie vydal 18.12.2020 Metodické usmernenie CPPPAP, ČSPP, ŠVZ a pedagogických a odborných zamestnancov na školách o procesných štandardoch odborných a odbornometodických činností.

Procesné štandardy boli upravené a doplnené na základe podnetov z pripomienkovania odbornou verejnosťou, ktoré sa realizovalo v období august – september 2020. Pôvodný súbor dvadsiatich štandardov sa tak rozšíril o štandard **„Úvod do odbornej starostlivosti“**, ktorý nasleduje po štandarde Príjem a evidencia klienta s cieľom odčleniť odbornú činnosť snímania anamnestických údajov od činností, ktoré sa prevažne vykonávajú v prijímacej kancelárii. Úvod do odbornej starostlivosti predstavuje tzv. **„otvorenie dverí k poskytnutiu odbornej činnosti“**, s cieľom získať informácie o prezentovaných ťažkostiach z pohľadu zákonného zástupcu a klienta a zber anamnestických údajov.

Na základe pripomienok a konzultácií boli štandardy pre odbornometodické činnosti doplnené tiež o 22. štandard **„Koordinácia činnosti multidisciplinárneho tímu“**, s cieľom posilniť tento koncept multidisciplinárnej spolupráce ako integrálnej časti odbornej činnosti všetkých zložiek VPAP. Pri tvorbe procesných štandardov sme zohľadnili, že v budúcnosti bude potrebné, aby prebiehala cyklická aktualizácia čiastkových častí dokumentu, prípadne rozšírenie procesných štandardov.

A to v súvislosti s legislatívnymi zmenami a dôvodnými úpravami na základe zistení z praxe. Výskumný ústav detskej psychológie a patopsychológie sa tomu bude kontinuálne venovať v zhode s metodickým usmerňovaním všetkých zložiek poradenského systému.

Na procesné štandardy nadväzuje tvorba obsahových štandardov, ktoré poskytnú metodickú podporu pri realizácii odbornej starostlivosti na základe rozmanitých potrieb detí a ich rodín.

Metodické usmernenie a všetky prílohy [nájdete TU](#).

Novoročný balíček ku kariérovému poradenstvu a kariérovej výchove

Počas roka 2020 sa tím pre vzdelávanie v kariérovej výchove a kariérovom poradenstve v rámci NP Štandardy angažoval v osвете a vďaka tomu sme si pre Vás pripravili novoročný balíček kariérového poradenstva. Nájdete v ňom články a webináre o inováciách a aktuálnych témach.

Webináre a príspevky z konferencií

Online Kariérové poradenstvo – ako na to? – Mgr. Michaela Valicová. [Nájdete TU](#).

Dá sa vzdelávať učiteľov v KV a KP hodnotne a obohacujúco aj online? Od 50. minúty. [Pozrite si TU](#).

Späť do školy a práce – PaedDr. Michaela Bubelíniová, PhD. a Mgr. Michal Hacaj. [Nájdete TU](#).

Späť do školy a škôlky – PaedDr. Michaela Bubelíniová, PhD. a Mgr. Natália Városiová. [Nájdete TU](#).

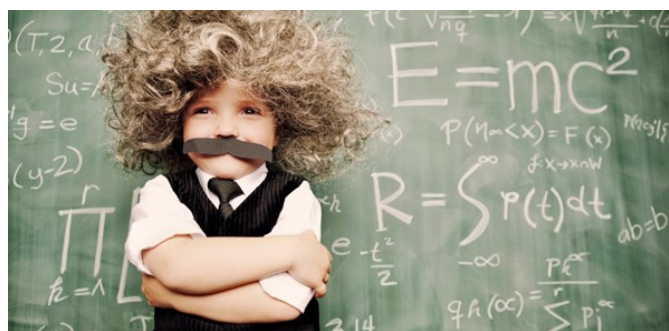
Niečo na prečítanie

[Komplexná podpora kariérovej výchovy a kariérového poradenstva v školskom systéme](#) – Mgr. Mária Jaššová

[Kariérová výchova nie je len o kariére](#) – Mgr. Martina Sajková

Niečo na pozretie - príspevky z konferencie 3xKAM

Hľadanie a podpora rozvoja potenciálu dieťaťa - stratégie - Mgr. Štefánia Hrivňáková. [Nájdete TU.](#)

Kreatívne postupy pri rozvoji zručností pre riadenie kariéry - Mgr. Maja Jaššová. [Nájdete TU.](#)

Inšpirácie a zdroje v kariérovej výchove a poradenstve [nájdete TU.](#) Stránka sa postupne bude plniť zaujímavým novým obsahom, ktorý je pevne zasadený do kontextu vo vzdelávaní. Inovatívne prvky v kariérovej výchove a poradenstve v školách, ponúkaného všetkým samostatným odborným a pedagogickým zamestnancom na školách aj v roku 2021.

Ak ste ešte neposlali prihlášku na vzdelávanie v karié-

rovej výchove na školách, môžete tak urobiť už dnes, prostredníctvom [online formulára.](#)

Viac informácií o vzdelávaní [nájdete TU.](#)

Zverejnili sme odborný materiál „Sprievodca kariérového poradcu v centre pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie“

„Sprievodca pre kariérového poradcu v Centre pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie“ je už dostupný pre všetkých, ktorí pôsobia na pozícii kariérového poradcu, ale inšpiráciu v ňom môžu nájsť aj ostatní odborní zamestnanci venujúci sa kariérovému poradenstvu. Materiál vznikol na základe spolupráce s mnohými odborníkmi z praxe a obsahuje podnety k multidisciplinárnej spolupráci so školami a ďalšími aktérmi v oblasti kariérovej výchovy a poradenstva, východiská pre nastavovanie činností kariérového poradcu a nápady z praxe. Keďže pracovné miesto kariérového poradcu je v CPPP aP novinkou, Sprievodca predstavuje podporu pri budovaní obsahu činností a zároveň pri zavádzaní štandardov kariérovej výchovy a kariérového poradenstva v poradenskom zariadení.

Podpora zariadení

V decembri 2020 uskutočnilo 50 stretnutí a konzultácií so zariadeniami ohľadom asistencie pri tvorbe Stratégie inštitucionálneho rozvoja (ďalej len „SIR“) a Mapovania pripravenosti pre implementáciu štandardov. Kvôli protipandemickým opatreniam prešli dohodnuté fyzické stretnutia do online priestoru. K dnešnému dňu je tak ukončených 7 „SIR“ a 34 mapovaní pripravenosti, pričom ďalších 10 je stále v procese realizácie.

Inštitút inovácií

PODCASTY VÚDPaP

Z čiastkových výstupov analýzy záznamov mapovania pripravenosti, ktoré sa realizujú na území celého Slovenska, vyvstala aj potreba zníženia administratívnej záťaže, zefektívnenia a zjednotenia evidencie klientov. Na túto potrebu sme reflektovali aj my, na aktivite A3b.

Do databázy inovácií sme zaradili **FreeTech – Evidenčný a štatistický softvér, ktorý predstavíme na webinári 28.1.2021 o 13:30 hod.** Budeme sa snažiť ponúknuť odborným pracovníkom, zriaďovateľom, administratívnym pracovníkom centier online nástroj, ktorý im pomôže sprehľadniť, zefektívniť a zjednotiť ich prácu, aby mali viac času venovať sa dieťaťu a jeho rodine.

Tento mesiac pripravujeme aj webinár, ktorý predstaví ucelený program rozvoja predgramotnostných schopností detí implementáciou **metódy rozvíjania jazykových schopností podľa D. B. El'konina.**

Predstavíme model využitia metódy v systéme VPAP, ktorý vychádza zo základného programu „V krajine slov a hlások“ a „Dítě vidí, co má slyšet“ pre deti so sluchovým postihnutím a pripravované „Hlasulienky učia po slovensky“ pre inojazyčné deti a „Hlasulienky na návšteve v škôlke pre triedy materských škôl“.

Rozprávajme sa „Nahlas o deťoch“.

Vypočujte si náš PODCAST „Odmeny a tresty v našej výchove“

Odmeny a tresty sú kľúčovými pojmami v novom podcaste *Nahlas o deťoch* po tom, čo sme v minulej časti spomínali, ako deti môžeme motivovať. Náš podcast je určený rodičom, pripravuje ho Výskumný ústav detskej psychológie a patopsychológie a svoje otázky nám môžete adresovať na nahlasodetoch@vudpd.sk.

[Vypočúť si ho môžete TU.](#)

Pripravili sme pre vás zozrihy z našich webinárov

Multidisciplinárny prístup - základné myšlienky a rámce

Multidisciplinárny prístup je kľúčovým prvkom kvalitne poskytovanej starostlivosti, a preto mu venujeme významnú pozornosť. V zozrihu z webinára – Multidisciplinárny prístup: základné myšlienky a rámce v obrazoch, nájdete informácie z dokumentu Multidisciplinárny prístup prerozprávané dvomi z autoriek rovnomenného dokumentu. Kvalitne uchopená teória môže slúžiť ako podklad pre vytváranie komplexných a pre klienta „priateľských“ služieb a zároveň je podporou odborníkov spolupracujúcich v tíme. Webinár môže byť na tejto ceste užitočným sprievodcom. Materiál [nájdete TU](#).

Preventívny program „V SIETI“ (Čo všetko sa môže diať za dverami detskej izby)

Pripravili sme pre vás zozrihy z webinára Preventívny program „V SIETI“ (Čo všetko sa môže diať za dverami detskej izby). Rozprávali sme sa o tom, či sú naše deti pripravené na nástrahy v online priestore, ako predchádzať sexuálnemu obťažovaniu na internete. Webinár predstavil aj jeden z preventívnych programov zameraných na bezpečné správanie detí na internete.

Ak ste sa ho nemohli zúčastniť, môžete si ho [pozrieť TU](#).

02 4342 0973

sekretariat@vudpap.sk

Výskumný ústav detskej psychológie a patopsychológie
Cyprichova 42, 831 53 Bratislava

Nové webináre, ktoré pre vás pripravujeme

Ako rozvíjame, inšpirujeme a podporujeme kariérovú výchovu a poradenstvo v školách- IKIGAI

14.1.2021 štvrtok o 13:30

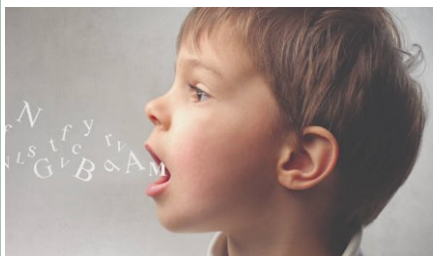
(120 min.)

Lektor: Katarína Knežová

„Ponúkame Vám ochutnávku z aktuálneho tréningu Inovatívne prvky v kariérovej výchove a poradenstve v školách zameranú na IKIGAI. V našom programe veci skúšame, realizujeme na sebe, učíme sa navzájom a vďaka vlastnému zážitku a poznaniu aplikujeme v praxi s deťmi a aj v našom živote. Prevedieme Vás iba jednou z mnohých aktivít, ktoré na tréningu realizujeme a ktorú následne naši účastníci v rôznych variáciách aplikujú vo svojej praxi. Cieľom aktivity je sebaopoznanie, práca s vlastným potenciálom a vlastnými zdrojmi. V krátkosti si povieme o tom, čo pre seba a svojich žiakov získate, ak by ste sa zúčastnili vzdelávacieho programu a zažijete ho celý.“

Webinár pre: PZ a OZ

Implementácia metódy rozvíjania jazykových schopností podľa Elkonina

21.1.2021 štvrtok o 13:30

(60 min.)

Lektor: prof. PhDr. Marína Mikulajová, CSc.

„Ako stimulovať rozvoj jazykových schopností v oblasti fonematickej citlivosti, pasívnej a aktívnej slovnej zásoby, porozumenia reči a gramatickej stavby reči. Kvalitná a efektívna príprava detí na osvojovanie si gramotnosti. Rozvoj čitateľských a pisateľských kompetencií, prístupný pre každé dieťa vzhľadom na jeho potreby a vývinový potenciál, bude obsahom tohto webinára.“

Webinár pre: pedagogickí a odborní zamestnanci v MŠ, ZŠ, špec. ped. v CPPPaP a ČŠPP

FreeTech – Evidenčný a štatistický softvér

28.1.2021 štvrtok o 13:30

(60 min.)

Lektor: Zdenka Králiková

„Cieľom webinára je ponúknuť odborným pracovníkom na jednom mieste online nástroj, ktorý im prácu pomôže sprehľadniť, zefektívniť, zjednotiť, aby sa stala praktickou a bezpečnou. S týmto nástrojom vás oboznámime počas webinára.“

Webinár pre: odborní zamestnanci, zriaďovatelia, admin. pracovníci centier poradenstva a prevencie

Okrem toho **plánujeme pokračovanie série webinárov pre školských psychologov**, o termíne Vás budeme informovať na [našej webovej stránke](#) a na našej [Facebookovej stránke](#), kde nájdete aj prihlasovacie formuláre k jednotlivým webinárom, ktoré budeme priebežne zverejňovať.

Novinky z MŠVVaŠ SR

MINISTERSTVO
ŠKOLSTVA, VEDY,
VÝSKUMU A ŠPORTU
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ako bude prebiehať
návrat do škôl?

Prečítajte si manuál „Návrat do škôl 2021“ (aktualizovaný k 5.1.2021), ktorý je primárne určený zriaďovateľom základných škôl, stredných škôl, školských zariadení a materských škôl a pre ich riaditeľov. Slúži na rýchlu orientáciu pri zabezpečovaní prezenčného vzdelávania v školách a prevádzky v školských zariadeniach pre deti a žiakov podľa podmienok v zmysle rozhodnutí Pandemickej komisie vlády SR, Ústredného krízového štábu, vlády SR v uznesení, Úradu verejného zdravotníctva SR, rozhodnutí ministra školstva, vedy, výskumu a športu a podľa pravidiel COVID AUTOMATU vydaného Ministerstvom zdravotníctva SR s ohľadom na epidemiologickú situáciu COVID-19 na území Slovenskej republiky. [Viac informácií nájdete TU.](#)

V školách ubudne byrokracie

Ako? Podľa slov ministra školstva, aj vďaka viacerým učiteľom a riaditeľom z praxe, ktorí svoje skúsenosti a podnety pretavujú do reality. **Prvou fázou znižovania byrokracie sú novely vyhlášok.** V nich napríklad šesť tlačív do školy v prírode nahradí jedno, odstránia sa duplicitné povinnosti, zjednoduší sa správa o výchovno-vzdelávacej činnosti, z povinných poradných orgánov sa stanú dobrovoľné. **Druhou fázou budú novely zákonov,** kde pociťta zmeny najmä stredné školy, napríklad pri prijímacích skúškach či pedagogickej dokumentácii školy. Všetky tieto zmeny boli odkonzultované aj s inšpekciami a ostatnými orgánmi.

Tu sú jednotlivé vyhlášky v novom znení:

Vyhláška o ZŠ: <https://bit.ly/3s2JaTn>

Vyhláška o škole v prírode: <https://bit.ly/2XnvnJG>

Vyhláška o MŠ: <https://bit.ly/3hUzx4s>

Vyhláška o správe o výchovno-vzdelávacej činnosti: <https://bit.ly/3ouEZgX>

02 4342 0973

sekretariat@vudpap.sk

Výskumný ústav detskej psychológie a patopsychológie
Cyprichova 42, 831 53 Bratislava

Zaujalo nás...

Podporte vydanie prvej rómsko-slovenskej pracovnej učebnice pre deti a ich učiteľov

Na Slovensku ročne **prepadne desaťtisíc detí, z toho tritisíc prvákov. Ich materinským jazykom je rómčina** a so slovenčinou sa mnohé z nich stretávajú prvýkrát v škole. Učitelia nerozumejú svojim žiakom, **no neexistuje žiadna učebnica, či slovník**, ktorý by im pomohol. Pomôžte vydať prvú rómsko-slovenskú učebnicu pre najmenších.

[Čítajte viac.](#)

02 4342 0973

sekretariat@vudpap.sk

Výskumný ústav detskej psychológie a patopsychológie
Cyprichova 42, 831 53 Bratislava

Zaujalo nás...

Zabezpečme do škôl
odborné publikácie
s témou šikany

Ministerstvo školstva sa zapája do boja so šikanou. Viaceré prieskumy potvrdili závažnosť témy šikanovania v školskom prostredí. Obeťou šikany sa môže stať každé dieťa bez ohľadu na svoj sociálny status, rovnako, ako sa môže stať agresorom. Následne nastáva ťažká situácia, z ktorej treba vyjsť a nájsť riešenie. Často nielen dieťa, ale ani dospelý nevie, ako správne zareagovať, čo urobiť. Neraz sa tak deje bez povšimnutia okolia. To, čo sa môže v danom momente javiť ako nevinný žart, môže mať dlhodobé následky. Preto je veľmi dôležité dbať na prevenciu šikany a vytvárať zdravé prostredie pre deti v školských zariadeniach.

STOP ŠIKANE
IBA SPOLOČNÝMI SILAMI
DOKÁŽEME ZASTAVIŤ ŠIKANU.

Krásne motto, ktorým sa spojili Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR, Nadácia Markíza a Linka detskej istoty, n.o. v projekte a ja ho dopĺňam kvalitnou odbornou literatúrou, ktorú od tejto chvíle môžete objednávať na email adrese portalslovakia@portalslovakia.sk

Illustration: A person with a heart on their chest is being bullied by another person. A hand with a red 'X' is pointing at them, while another hand with a green exclamation mark is pointing away. A red prohibition sign is also present.

Book covers shown: 'Jak přežít ŠIKANOVÁNÍ' by Alja Hájrová, 'kyberšikana' by Vanessa Ragot, and 'Nová cesta k léčbě šikany' by Michal Kolář.

Ako začína šikana? Prečo je dôležité vedieť o šikane čo najviac? Aby sme ju zastavili v jej úvodnom štádiu, aby následky šikany čo najmenej ovplyvnili dieťa v jeho živote. Šikana je v školách veľmi citlivou témou.

Vydavateľstvo Portál Slovakia ponúka možnosť zabezpečiť do škôl odbornú literatúru k danej téme. Robme dôležité kroky, aby sme spoločnými silami dokázali rozvíjať spoločnosť, kde sa deti vzdelávajú, kde sa cítia bezpečne, kde sa neboja požiadať o radu. Venujme sa rodičom, ktorí hľadajú a očakávajú od nás pomoc. Krásne motto, ktorým sa spojili Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR, Nadácia Markíza a Linka detskej istoty, n.o. v projekte a vydavateľstvo Portál ho dopĺňa kvalitnou odbornou literatúrou, ktorú od tejto chvíle môžete objednávať na e-mail adrese portalslovakia@portalslovakia.sk.

02 4342 0973

sekretariat@vudpap.sk

Výskumný ústav detskej psychológie a patopsychológie
Cyprichova 42, 831 53 Bratislava

Knižné novinky

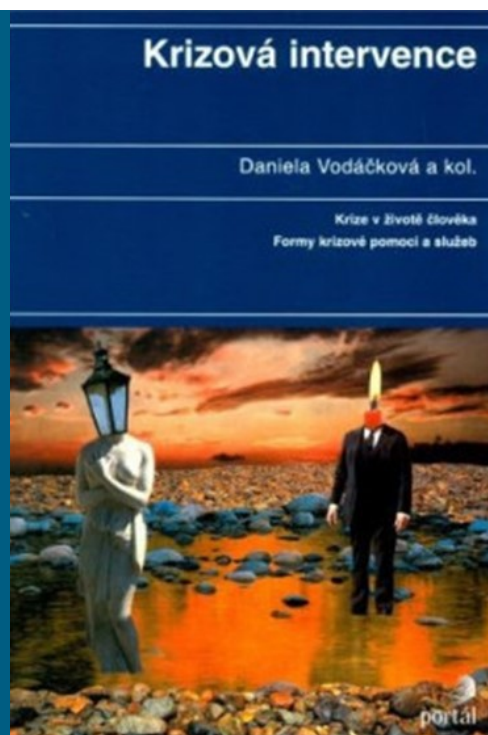
Muzikoterapie v praxi Autorka: Markéta Gerlichová Grada, 2020

Kniha je určená všetkým záujemcom o odbor muzikoterapia, teda odborníkom i laikom. Okrem samotných muzikoterapeutov využijú poznatky z knihy ako lekári a zdravotné sestry, tak predovšetkým fyzioterapeuti, ergoterapeuti, logopédi i ďalšie terapeutické odbory. Z odboru školstva sa môžu knihou inšpirovať učitelia hudobnej výchovy, ale aj špeciálni pedagógovia či učitelia a tiež tí, ktorí riešia so svojimi žiakmi ťažké výchovné problémy. Špecialisti z odboru sociálnej práce môžu poznatky z knihy využiť pri aktivizácii osôb sociálne či zdravotne znevýhodnených. Publikácia tiež môže osloviť rodičov pri výchove detí, osoby v ťažkých životných situáciách alebo tých, ktorí chcú na svojom sebarozvoji pracovať práve formou muzikoterapie. Publikácia zrozumiteľne predstavuje muzikoterapiu z rôznych uhlov jej použitia v praxi. Jadrom knihy sú konkrétne príbehy osôb, ktoré prešli muzikoterapiou z rôznych dôvodov, v najrôznejšom zdravotnom stave a životnej situácii. V jednotlivých kapitolách sa dozvieme o využití muzikoterapie v zdravotníctve (najmä v oblasti neurorehabilitácie, ďalej fyzioterapie, ergoterapie, tréningu kognitívnych funkcií, logopédie, ale aj v paliatívnej starostlivosti). Ďalšie kapitoly sú venované školstvu, sociálnej sfére, psychoterapii, starostlivosti o osoby so špeciálnymi potrebami, aj špeciálnej muzikoterapeutickej metóde zvanej Ikapus.

Krizová intervence, 4. vydání

Autori: Daniela Vodáčková
a kol.
Portál, 2020

Ľuďom, ktorí riešia naliehavú krízovú situáciu, je dnes k dispozícii množstvo rôznych zariadení, poskytujúcich krízovú pomoc, v ktorých pôsobia profesionáli aj dobrovoľníci. Publikácia širokého autorského kolektívu zhrňa súčasný stav odboru, ktorý je východiskom ich práce, a opisuje základné postupy krízovej intervencie v najrôznejších situáciách. Úvodná časť knihy charakterizuje spoločné znaky životných situácií, v ktorých ľudia vyhľadávajú krízovú pomoc a ukazuje možnosti odbornej pomoci v kríze. Podáva prehľad praco- vísk krízovej intervencie u nás i v zahraničí. Podrobne sú rozobrané teoretické východiská aj jednotlivé kroky rôznych foriem a techník krízovej intervencie - tvárou v tvár (s jednotlivcom, párom, skupinou); telefoni- cká pomoc, mobilné služby (výjazd, práca v teréne) aj krízová intervencia pri katastrofách. V špeciálnej časti autori rozoberajú hlavné typy krízových situácií: kríza spojená s jednotlivými fázami ľudského života (krízová intervencia u detí, dospelých a ich rodín, krízové situácie u žien a mužov, v seniorskom veku; krízy spojené s partnerstvom, manželstvom a sexualitou); psychospirituálne krízy; krízy spojené s duševnými poruchami (klienti s poruchou osobnosti, s drogovou závislosťou; týraní a zneužívaní klienti, problematika samovrážd). Záver knihy sa venuje sociálno-právnym aspektom krízovej intervencie.

Sledujte nás na [Facebooku](#).

02 4342 0973

sekretariat@vudpap.sk

Výskumný ústav detskej psychológie a patopsychológie
Cyprichova 42, 831 53 Bratislava